

Η νομική ισχύς του ενιαίου ευρωπαϊκού νομίσματος κατοχυρώθηκε με τέσσερις Κανονισμούς του Συμβουλίου οι οποίοι είναι υποχρεωτικοί για τις χώρες που έχουν υιοθετήσει το ενιαίο νόμισμα ενώ ορισμένες διατάξεις εφαρμόζονται και στις χώρες σε παρέκκλιση. Το πλήρες κείμενο των τεσσάρων Κανονισμών παρατίθεται στο Παράρτημα 2 του παρόντος κειμένου. Στη συνέχεια αναφέρονται οι σπουδαιότερες διατάξεις αυτών και όπου χρειάζεται δίδονται ορισμένα παραδείγματα.

H1. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1103/97 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 17ης ΙΟΥΝΙΟΥ 1997 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩ

Ο Κανονισμός αυτός καθόρισε τη σχέση αντικατάστασης του ECU από το ευρώ, καθιέρωσε την αρχή της συνέχειας των συμβάσεων και περιέγραψε τον τρόπο λειτουργίας των αμετάκλητων συντελεστών μετατροπής, στους οποίους εκφράζεται από 1/1/1999 η σχέση μεταξύ του ευρώ και των εθνικών νομισμάτων της ευρωζώνης που θεωρούνται πλέον μη δεκαδικές υποδιαίρεσεις του ευρώ και δεν έχουν αυτοτελή ύπαρξη.

α) η ισοτιμία αντικατάστασης ορίζεται σε ένα ευρώ ίσον ένα ECU.

β) καθιερώνεται η αρχή της συνέχειας των συμβάσεων. Η αλλαγή νομίσματος δεν μπορεί να επηρεάσει τους όρους οποιουδήποτε τύπου συμβάσεων. Αλλαγές επιτρέπονται μόνο μετά από συμφωνία των αντισυμβαλλομένων. Ειδικότερα, όσον αφορά τα σταθερά επιτόκια των δανειοδοτικών συμβάσεων, αυτό σημαίνει ότι θα παραμείνουν τα ίδια και μετά την εισαγωγή του ευρώ. Πρόβλημα, ίσως, υπάρξει για τις συμβάσεις με κυμαινόμενο επιτόκιο που συνδέονται με κάποιο βασικό επιτόκιο ή επιτόκιο αναφοράς που θα πάψει να υπάρχει από 1/1/1999 ή 2001 για την Ελλάδα και ο νομοθέτης δεν λύσει το πρόβλημα. Δύο τινά μπορεί να συμβούν. Ή οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν σε άλλο επιτόκιο αναφοράς ή εάν διαφωνήσουν προσφεύγουν στη διαιτησία ή στο δικαστήριο. Στην περίπτωση αυτή ο δικαστής θα λάβει υπόψη την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη. Αίτημα της καλής πίστης είναι να μην υπάρξει ζημία στους συμβαλλόμενους από τη νομισματική μεταβολή και επί αμφοτεροβαρών συμβάσεων, όπως είναι το δάνειο, να μην υπάρξει σοβαρή διαταραχή της ισορροπίας μεταξύ παροχής και αντιπαροχής. Επόμενα, πρέπει να αναζητηθεί το επιτόκιο εκείνο αναφοράς που θα προσιδιάζει στο συγκεκριμένο είδος συναλλαγής και που θα είναι παραπλήσιο προς το παλαιό επιτόκιο του καταργηθέντος νομίσματος.

γ) οι συντελεστές μετατροπής εκφράζονται με 1 ευρώ ίσον με ορισμένο αριθμό εθνικών νομισματικών μονάδων μέχρι 6 ψηφία. Εξαιρετικά, αν στην τιμή μετατροπής υπάρχουν μόνο δεκαδικά ψηφία, στα έξι χαρακτηριστικά στοιχεία λαμβάνονται υπόψη και τα έξι δεκαδικά ψηφία πχ $EUR1=IEP 0,787564$. Οι αμετάκλητες αυτές ισοτιμίες μετατροπής απαγορεύεται να στρογγυλοποιηθούν ή να συντηθούν. Για παράδειγμα, όταν $EUR 1=DEM 1,95583$ είναι ανεπιτρεπτό να χρησιμοποιούμε στρογγυλοποιημένους συντελεστές όπως $EUR 1=DEM 2$ ή $EUR 1=DEM 1,96$ ή $EUR 1=DEM 1,955$. Απαγορεύεται επίσης να κόψουμε δεκαδικά ψηφία όπως $EUR 1=DEM 1,9$ ή $EUR 1=DEM 1,95$.

1. Η στρογγυλοποίηση μετά τη μετατροπή

Όταν στρογγυλοποιούμε νομισματικά ποσά που πρέπει να πληρωθούν ή να λογιστικοποιηθούν μετά τη μετατροπή, αυτά μπορεί να στρογγυλοποιηθούν πάνω ή κάτω προς την πλησιέστερη υποδιαίρεση ή σε περίπτωση απουσίας υποδιαίρεσης προς την πλησιέστερη μονάδα, ή σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή πρακτική σε ένα πολλαπλάσιο ή κλάσμα της υποδιαίρεσης ή μονάδας του εθνικού νομίσματος. Εάν το αποτέλεσμα είναι ακριβώς το μισό μιας μονάδας ή υποδιαίρεσης τότε στρογγυλοποιείται προς τα πάνω. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες αρχές του Ε.Σ η στρογγυλοποίηση μπορεί να γίνεται στο δεύτερο δεκαδικό στοιχείο.

Παραδείγματα στρογγυλοποίησης

- EUR 2 μετατρέπονται σε DEM 3,91166 το οποίο μπορεί να στρογγυλοποιηθεί προς τα κάτω σε DEM 3,91
- EUR 10 μετατρέπονται σε DEM 19,5583 που μπορεί να στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω σε DEM 19,56
- EUR 125 μετατρέπονται σε ATS 1720,0375 που μπορεί να στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω σε ATS 1720,04
- FRF 1.000 μετατρέπονται σε EUR 152,44901 που μπορεί να στρογγυλοποιηθεί προς τα πάνω σε EUR 152,45
- BEF 55.000 μετατρέπονται σε EUR 1363,4143 που μπορεί να στρογγυλοποιηθεί προς τα κάτω σε EUR 1363,41

2. Οι συντελεστές μετατροπής και προς τις δύο κατευθύνσεις

Οι αμετάκλητες ισοτιμίες ή όπως άλλως καλούνται συντελεστές μετατροπής μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε από το ευρώ προς το εθνικό νόμισμα είτε από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ.

- Παράδειγμα μετατροπής από το ευρώ στο εθνικό νόμισμα:

$$EUR 100=DEM 100 \times 1,95583=195,583$$

- Παράδειγμα μετατροπής από το εθνικό νόμισμα στο ευρώ:

$$\text{DEM } 100 = \text{EUR } 100 : 1,95583 = 51,12918$$

3. Απαγόρευση χρήσης των αντίθετων συντελετών

Οι αντίθετοι συντελεστές που προκύπτουν από τις αμετάκλητες ισοτιμίες απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν. Πχ η ισοτιμία $\text{EUR } 1 = \text{FRF } 6,55957$ είναι η μόνη επιτρεπτή. Η αντίθετη ισοτιμία (που προκύπτει από τη διαίρεση $1:6,55957$) $\text{FRF } 1 = \text{EUR } 0,152449$ δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται.

Στην πράξη όταν μετατρέπουμε από το ευρώ στο εθνικό νόμισμα είναι απαραίτητο να πολλαπλασιάσουμε το ποσό σε ευρώ με το συντελεστή μετατροπής. Όταν μετατρέπουμε από το εθνικό νόμισμα σε ευρώ πρέπει να διαιρούμε το ποσό σε εθνικό νόμισμα με το συντελεστή μετατροπής.

4. Μετατροπή μεταξύ εθνικών νομισμάτων της ζώνης του ευρώ

Η ανωτέρω μετατροπή πρέπει οπωσδήποτε να περνά μέσω μιας ενδιάμεσης μετατροπής σε ευρώ. Δηλαδή μετατρέπουμε το ποσό του εθνικού νομίσματος σε ευρώ και στη συνέχεια μετατρέπουμε το ενδιάμεσο αυτό ποσό στο άλλο εθνικό νόμισμα. Οι πράξεις αυτές είναι γνωστές με τον όρο "τριγωνική μετατροπή (triangulation)".

Παράδειγμα

Θέλουμε να μετατρέψουμε 10.000 γαλλικά φράγκα σε γερμανικά μάρκα. Πρώτα θα μετατρέψουμε τα γαλλικά φράγκα σε ευρώ:

$$\text{FRF } 10.000 = \text{EUR } 10.000 : 6,55957 = \text{EUR } 1524,4901$$

Είναι επιτρεπτό, αλλά όχι υποχρεωτικό, να στρογγυλοποιήσουμε το ενδιάμεσο αποτέλεσμα σε όχι λιγότερο από τρία δεκαδικά ψηφία.

Σε δεύτερη φάση μετατρέπουμε το ενδιάμεσο ποσό από ευρώ σε γερμανικά μάρκα:

$$\text{EUR } 1.524,4901 = \text{DEM } 1.524,4901 \times 1,95583 = \text{DEM } 2.981,6434$$

Το τελικό ποσό μπορεί να στρογγυλοποιηθεί, όπως είδαμε ανωτέρω, σε DEM 2.981,64. Δεν είναι απαραίτητο να καταγράφεται το ενδιάμεσο ποσό. Όμως, εάν από την τριγωνική πράξη προκύπτουν διαφορετικά ποσά πρέπει να ελεγχθεί πόσα δεκαδικά χρησιμοποιήθηκαν στη στρογγυλοποίηση.

Εάν, δηλαδή, η μια πλευρά χρησιμοποίησε τρία και η άλλη περισσότερα δεκαδικά. Αυτό το πρόβλημα θα υπάρχει μόνο κατά τη μεταβατική περίοδο διότι από 1/3/2002 το αργότερο θα εξαφανιστούν τα εθνικά νομίσματα έστω και σαν μη δεκαδικές υποδιαίρεσεις του ευρώ.

5. Συναλλαγές ή μετατροπές μεταξύ του ευρώ και άλλων εκτός ONE νομισμάτων της ΕΕ ή νομισμάτων τρίτων χωρών

Οι ανωτέρω πράξεις συναλλάγματος ή μετατροπές θα εκτελούνται όπως ισχύει σήμερα. Οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης του Κανονισμού 1103/97 του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου δεν έχουν πεδίο εφαρμογής.

Παράδειγμα

Θέλουμε να μετατρέψουμε 10 ευρώ σε δολάρια ΗΠΑ. Εάν η τρέχουσα ισοτιμία είναι π.χ $\text{EUR } 1 = \text{USD } 1,0838$ τότε προκύπτει: $\text{EUR } 10 \times 1,0838 = \text{USD } 10,838$. Δεν υπάρχουν σήμερα κοινά παραδεκτοί κανόνες στρογγυλοποίησης. Επικρατεί, όμως, η πρακτική της στρογγυλοποίησης στο πλησιέστερο εκατοστό. Στο παράδειγμά μας θα έχουμε USD 10,84.

6. Μετατροπές μεταξύ των εθνικών υποδιαίρεσεων του ευρώ και των άλλων νομισμάτων

Είναι δυνατόν για εμπορικούς ή άλλους λόγους να καταστεί αναγκαία η μετατροπή από ένα εθνικό νόμισμα της ζώνης του ευρώ σε άλλο νόμισμα της ΕΕ εκτός ONE ή τρίτης χώρας. Στην περίπτωση αυτή προτείνονται δύο μέθοδοι μετατροπής. Και οι δύο είναι έγκυρες αλλά δεν παράγουν πάντοτε το ίδιο αποτέλεσμα. Αν δύο συμβαλλόμενοι καταλήγουν σε διαφορετικό αποτέλεσμα πρέπει να ελέγχουν ποια μέθοδο χρησιμοποίησαν.

1η ΜΕΘΟΔΟΣ: Μετατροπή μέσω του ευρώ

Αυτή η μέθοδος έχει δύο στάδια: μετατροπή της εθνικής υποδιαίρεσης σε ευρώ και κατόπιν μετατροπή του ποσού σε ευρώ στο άλλο νόμισμα. Οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης του Κανονισμού 1103/97 εφαρμόζονται ως κάτωθι:

- Όταν μετατρέπουμε από εθνική υποδιαίρεση του ευρώ σε τρίτο νόμισμα, οι κανόνες μετατροπής (όχι όμως οι κανόνες στρογγυλοποίησης) εφαρμόζονται στο πρώτο στάδιο
- Όταν μετατρέπουμε από τρίτο νόμισμα σε εθνική υποδιαίρεση του ευρώ, και οι κανόνες μετατροπής και οι κανόνες στρογγυλοποίησης του κανονισμού 1103/97 εφαρμόζονται στο δεύτερο στάδιο της μετατροπής.

Πρώτο παράδειγμα: μετατροπή από εθνικό νόμισμα σε ξένο νόμισμα μέσω του ευρώ

Θέλουμε να μετατρέψουμε 1.000 γερμανικά μάρκα σε λίρες στερλίνες. Ας υποθέσουμε ότι η τρέχουσα ισοτιμία ευρώ-λίρας είναι: $EUR\ 1 = GBP\ 0,6593$. Ο συντελεστής μετατροπής είναι: $EUR\ 1 = DEM\ 1,95583$

πρώτο στάδιο: μετατρέπουμε τα μάρκα σε ευρώ: $DEM\ 1.000 = EUR\ 1.000 : 1,95583 = EUR\ 511,29188$. Οι κανόνες μετατροπής εφαρμόστηκαν. Δεν υπάρχει υποχρέωση να εφαρμόσουμε και τους κανόνες στρογγυλοποίησης. Για πρακτικούς όμως λόγους στρογγυλοποιούμε το ποσό σε $EUR\ 511,29$

δεύτερο στάδιο: μετατρέπουμε το ενδιάμεσο ποσό σε λίρες στερλίνες: $EUR\ 511,29 = GBP\ 511,29 \times 0,6593 = GBP\ 337,09349$. Δεν υπάρχουν γενικά αποδεκτοί κανόνες στρογγυλοποίησης ούτε εφαρμόζεται ο Κανονισμός 1103/97. Στην πρακτική, όμως, στρογγυλοποιούμε στην πλησιέστερη πέννα, δηλαδή $GBP\ 337,10$.

Δεύτερο παράδειγμα : μετατροπή από ξένο νόμισμα σε εθνικό νόμισμα μέσω του ευρώ

Θέλουμε να μετατρέψουμε 1.000 λίρες στερλίνες σε γερμανικά μάρκα.

πρώτο στάδιο: μετατρέπουμε τις λίρες σε ευρώ: $GBP\ 1.000 = EUR\ 1.000 : 0,6593 = EUR\ 1.516,7602$. Δεν υπάρχουν γενικά αποδεκτοί κανόνες στρογγυλοποίησης ούτε εφαρμόζεται ο Κανονισμός 1103/97. Ας στρογγυλοποιήσουμε το ποσό στο πλησιέστερο ευρώσέντ: $1.516,76$

δεύτερο στάδιο: μετατρέπουμε το ποσό από ευρώ σε μάρκα σύμφωνα με τον Κανονισμό 1103/97: $EUR\ 1.516,76 = DEM\ 1.516,76 \times 1,95583 = DEM\ 2.966,52$.

2η ΜΕΘΟΔΟΣ: μετατροπή μέσω cross rates

Είναι δυνατόν να προκύψουν σταυρωτές ισοτιμίες (cross rates) μεταξύ εθνικών υποδιαίρεσεων του ευρώ και άλλων νομισμάτων με τη χρήση των αμετάκλητων ισοτιμιών και των συναλλαγματικών ισοτιμιών μεταξύ του ευρώ και των άλλων νομισμάτων που διαμορφώνονται στις αγορές συναλλάγματος. Οι σταυρωτές ισοτιμίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν απευθείας μεταξύ των εθνικών υποδιαίρεσεων του ευρώ και των άλλων νομισμάτων. Οι κανόνες μετατροπής και στρογγυλοποίησης δεν εφαρμόζονται στη μέθοδο αυτή.

Παραδείγματα

α) Χρησιμοποιώντας τα ίδια στοιχεία όπως στην 1η μέθοδο η σταυρωτή ισοτιμία DEM/GBP μπορεί να είναι 0,3371 (κατά προσέγγιση του 1: (1,95583 : 0,6593)). Εφαρμόζοντας αυτή τη σταυρωτή ισοτιμία για να μετατρέψουμε 1.000 γερμανικά μάρκα σε λίρες στερλίνες προκύπτει το ίδιο αποτέλεσμα όπως στη 1η μέθοδο: $DEM\ 1.000 \times 0,3371 = GBP\ 337,10$

β) Η σταυρωτή ισοτιμία GBP/DEM μπορεί να είναι 2,9665 (κατά προσέγγιση του 1,95583:0,6593). Εφαρμόζοντας αυτή την ισοτιμία προκύπτει διαφορετικό αποτέλεσμα σε σύγκριση με αυτό της 1ης μεθόδου, δεύτερο παράδειγμα (2.966,52) : $GBP\ 1.000 \times 2,9665 = DEM\ 2.966,5$.

Προβλέπει την ημερομηνία εισαγωγής του ευρώ σαν λογιστικού και καταπιστευτικού χρήματος, καθιερώνει την αρχή της μη υποχρεωτικής εφαρμογής του ευρώ στη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου και την υποχρεωτική μετάβαση στο ενιαίο νόμισμα όσον αφορά τις νομικές πράξεις από 1/1/2002.

α) Από 1/1/1999 το ευρώ, που υποδιαιρείται σε 100 ευρώσέντς, αντικατέστησε σε όλα τα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ τα εθνικά νομίσματα και κατέστη πλέον επίσημο νόμισμα. Στην Ελλάδα η διάταξη ισχύει από 1/1/2001 οπότε η δραχμή αντικαταστάθηκε από το ευρώ. Κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου μεταξύ 1/1/1999 και 31/12/2001 (ή για την Ελλάδα από 1/1/2001 και 31/12/2001) οι εθνικές νομισματικές μονάδες των κρατών μελών της ευρωζώνης αποτελούν μη δεκαδικές υποδιαιρέσεις του ευρώ. Τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα (fiduciary money) των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ θα συνεχίσουν να έχουν την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος μέχρι 31/12/2001. Την ιδιότητα αυτή θα έχουν και τους πρώτους μήνες του έτους 2002 οπότε θα συγκεκλοφορούν με το ενιαίο ευρωπαϊκό τραπεζογραμμάτιο και κέρμα. Θα αποσυρθούν από την κυκλοφορία στην καταληκτική προθεσμία που όρισε το κάθε κράτος μέλος και το αργότερο την 28/2/2002. Μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας μόνο νόμιμο χρήμα θα είναι το ευρώ.

β) Καθιερώνεται η αρχή της μη υποχρέωσης - μη απαγόρευσης (no compulsion - no prohibition). Κατά τη διάρκεια, δηλαδή, της μεταβατικής περιόδου κανείς δεν έχει υποχρέωση αλλά ούτε εμποδίζεται να χρησιμοποιήσει το ευρώ σαν λογιστικό χρήμα και μέσο πληρωμής. Υπάρχουν οι εξής εξαιρέσεις από τον κανόνα αυτό:

- από την αρχή της μεταβατικής περιόδου όλες οι νέες εκδόσεις των τίτλων του κρατικού χρέους είναι σε ευρώ. Κάθε κράτος μέλος της ζώνης του ευρώ δικαιούται να μετατρέψει το υφιστάμενο χρέος του δημοσίου σε ευρώ χωρίς τη συναίνεση των κατόχων των τίτλων εκτός εάν η μετατροπή αυτή αποκλείεται ρητά από τους όρους της σύμβασης
- ο οφειλέτης χρηματικής ενοχής που είναι συνομολογημένη σε ευρώ ή στο νόμισμα του κράτους μέλους στην επικράτεια του οποίου θα γίνει η πληρωμή μπορεί να εκπληρώσει την υποχρέωσή του είτε σε ευρώ είτε στο εθνικό νόμισμα, εφόσον η οφειλή έχει συμφωνηθεί να είναι πληρωτέα με πίστωση λογαριασμού. Το ποσό πιστώνεται στο λογαριασμό του δανειστή στο νόμισμα που τηρείται ο λογαριασμός, η δε μετατροπή πραγματοποιείται σύμφωνα με την τιμή μετατροπής.

γ) Τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ κυκλοφορούν οριστικά από την 1η Ιανουαρίου 2002. Τα κράτη μέλη μπορεί να διακινήσουν στην επικράτειά τους τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ πριν από την προθεσμία αυτή αλλά μόνο προς αποθήκευση και διανομή από 1/1/2002. Απαγορεύεται ρητά να τα κυκλοφορήσουν νωρίτερα όπως ζητούσαν ορισμένα κράτη μέλη.

δ) Από την 1/1/2002 το σύνολο των νομικών πράξεων που εκφράζονται σε εθνικά νομίσματα μετατρέπονται ώστε στο εξής η αναφορά να γίνεται στο ενιαίο νόμισμα.

Η3. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2866/98 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1998 ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΠΟΥ ΥΙΟΘΕΤΟΥΝ ΤΟ ΕΥΡΩ

Ο Κανονισμός αναφέρεται στις αμετάκλητες ισοτιμίες μετατροπής μεταξύ του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ που καθορίστηκαν μία ημέρα πριν την έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ. Οι τιμές αυτές ή όπως αποκαλούνται αμετάκλητοι συντελεστές μετατροπής είναι:

- 1 ευρώ = 40,3399 φράγκα Βελγίου
- 1 ευρώ = 1,95583 μάρκα Γερμανίας
- 1 ευρώ = 166,386 πεσέτες Ισπανίας
- 1 ευρώ = 6,55957 φράγκα Γαλλίας
- 1 ευρώ = 0,787564 λίρες Ιρλανδίας
- 1 ευρώ = 1.936,27 λίρες Ιταλίας
- 1 ευρώ = 40,3399 φράγκα Λουξεμβούργου
- 1 ευρώ = 2,20371 φιορίνια Κάτω Χωρών
- 1 ευρώ = 13,7603 σελίνια Αυστρίας
- 1 ευρώ = 200,482 εσκούδος Πορτογαλίας
- 1 ευρώ = 5,94573 μάρκα Φινλανδίας

Ο ανωτέρω Κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη και ίσχυσε άμεσα όχι μόνο στα κράτη μέλη της ζώνης του ευρώ αλλά και στις τέσσερις χώρες σε παρέκκλιση.

H4. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 1478/2000 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ 19ης ΙΟΥΝΙΟΥ 2000

Ο ανωτέρω Κανονισμός για την τροποποίηση του Κανονισμού υπ' αριθ.2866/98 σχετικά με τις τιμές μετατροπής του ευρώ και των νομισμάτων των κρατών μελών που υιοθετούν το ευρώ προσέθεσε την αμετάκλητη τιμή μετατροπής της ελληνικής δραχμής έναντι του ευρώ. Έτσι από 1/1/2001 ένα ευρώ ισούται με 340,75 δραχμές.

H5. Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ο Νόμος 2842/27-9-2000 για τη λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών 1103/97, 974/98 και 2866/98 του Συμβουλίου σχετικά με την εισαγωγή του ευρώ όρισε τα εξής:

1. Από την 1/1/2001 το ευρώ αντικαθιστά τη δραχμή ως νόμισμα της χώρας. Τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε δραχμές διατηρούν την ιδιότητα νομίμου χρήματος έως την 28/2/2002.

2. Κάθε χρηματικό ποσό εκφρασμένο σε δραχμές που πρόκειται να καταβληθεί ή να καταλογισθεί σε ευρώ μετατρέπεται και στρογγυλοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού 1103/97. Ο ίδιος Κανονισμός εφαρμόζεται και για τη μετατροπή ποσών σε ευρώ που πρόκειται να καταβληθούν σε δραχμές. Η στρογγυλοποίηση γίνεται στην πλησιέστερη δραχμή και ειδικότερα προς τα άνω αν ο αριθμός μετά την υποδιαστολή είναι ανώτερος ή ίσος με πενήντα λεπτά της δραχμής και προς τα κάτω αν είναι κατώτερος από πενήντα λεπτά. Χρηματικά ποσά σε ενδιάμεσους υπολογισμούς τα οποία δεν πρόκειται να καταβληθούν ή να καταλογισθούν και εκφράζονται σε ευρώ και δραχμές, κατά τις ενδιάμεσες μετατροπές, στρογγυλοποιούνται τουλάχιστον στο δεύτερο δεκαδικό ψηφίο χωρίς να αποκλείεται συμβατικά μεγαλύτερος βαθμός ακριβείας. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε μετατροπές νομισματικών ποσών από μία εθνική νομισματική μονάδα σε άλλη. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και του κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού είναι δυνατόν να επιβάλλεται μεγαλύτερος βαθμός ακριβείας σε στρογγυλοποιήσεις ποσών σε ενδιάμεσους υπολογισμούς και γενικότερα να ρυθμίζονται θέματα μετατροπών από δραχμές σε ευρώ και αντίστροφα και στρογγυλοποιήσεων.

3. Από την 1/1/2001 κάθε αναφορά στο διατραπεζικό επιτόκιο δανεισμού Αθηνών ATHIBOR αντικαθίσταται αυτοδικαίως από αναφορά στο επιτόκιο EURIBOR, στο οποίο λαμβάνονται υπόψη, ως βάση υπολογισμού των τόκων, οι πραγματικές ημέρες και το έτος των 360 ημερών προσαρμοσμένο, κατά το λόγο 365 προς 360 εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή εάν δεν έχει συμφωνηθεί ή ορισθεί αναφορά σε άλλο ισχύον επιτόκιο. Οι αναφορές σε θεσπιζόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος επιτόκια, που υπάρχουν σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις αντικαθίστανται από 1/1/2001 από αναφορές στα αντίστοιχα επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Σημειώνεται ότι εκτός του ATHIBOR γίνεται σήμερα αναφορά στα επιτόκια ATHIBID και ATHIMID για τα οποία δεν υφίστανται αντίστοιχα επιτόκια της ΕΚΤ. Η αντικατάσταση των επιτοκίων αυτών αφήνεται στους αντισυμβαλλομένους με σχετική συμπληρωματική ερμηνεία της μεταξύ τους σύμβασης και σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών. Όσον αφορά στα θεσπιζόμενα από την ΤΕ επιτόκια τα οποία αντικαθίστανται από τα αντίστοιχα επιτόκια αναφοράς της ΕΚΤ τόσο οι συναλλασσόμενοι όσο και οι αρμόδιες αρχές δύνανται να ορίσουν άλλη βάση προσδιορισμού των επιτοκίων. Π.χ το Υπουργικό Συμβούλιο μπορεί να ορίζει τα εκ δικαιοπραξίας, νόμιμα και εξ υπερημερίας εξωτραπεζικά επιτόκια.

4. Από 1/1/2001 καταργείται η διαδικασία FIXING και οποιαδήποτε αναφορά σε επίσημη τιμή αγοράς και πώλησης συναλλάγματος ή σε μέση τιμή της δραχμής προς τα ξένα νομίσματα σε νομοθετικές, διοικητικές, κανονιστικές ή συμβατικές διατάξεις αντικαθίστανται από τις τιμές αναφοράς εφόσον δεν έχει προβλεφθεί ή δεν έχει συμφωνηθεί ούτε ορισθεί αναφορά σε άλλη συναλλαγματική ισοτιμία. Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσιεύει δελτία τιμών αναφοράς του ευρώ με τα ξένα νομίσματα με βάση τα αντίστοιχα δελτία της ΕΚΤ.

Σημειώνεται ότι η ΕΚΤ δημοσιεύει τιμές αναφοράς για τα ακόλουθα νομίσματα:

AUD Australian dollar
CAD Canadian dollar
CHF Swiss franc
CYP Cyprus pound
CZK Czech koruna
DKK Danish krone
GBP pound sterling
HUF Hungarian forint
JPY Japanese yen
NOK Norwegian krone
NZD New Zealand dollar
PLN Polish zloty
SEK Swedish krona
SIT Slovenian tolar
USD US dollar

Από τις 2/10/2000 δημοσιεύει τιμές αναφοράς και για τα ακόλουθα νομίσματα:

BGN Bulgarian lev
HKD Hong Kong dollar
ISK Icelandic krona
KRW South Korean won
LTL Lithuanian litas
LVL Latvian lat
MTL Maltese lira
ROL Romanian leu
SGD Singaporean dollar
SKK Slovakian koruna

Από την 1^η Απριλίου 2005, η ΕΚΤ πρόσθεσε και τα επόμενα νομίσματα στον κατάλογο των ενδεικτικών τιμών έναντι του ευρώ (euro reference exchange rates) τα οποία υπολογίζει σε καθημερινή βάση με βάση τη διαδικασία συνεννόησης (concertation procedure) με τις εντός και εκτός του ΕΣΚΤ κεντρικές τράπεζες και δημοσιεύει κανονικά στις 3.15 μ.μ ώρα Ελλάδος.

CNY	Chinese yuan renminbi	γιουάν (ρενμίνμπι) Κίνας
HRK	Croatian kuna	κούνα Κροατίας
IDR	Indonesian rupiah	ρούπι Ινδονησίας
MYR	Malaysian ringgit	ρίνγκιτ Μαλαισίας
PHP	Philippine peso	πέσο Φιλιππίνων
RUB	Russian rouble	ρούβλι Ρωσικής Ομοσπονδίας
THB	Thai baht	μπάχτ Ταυλάνδης

Οι τιμές αναφοράς βασίζονται στην διαδικασία συνεννόησης μεταξύ των κεντρικών τραπεζών εντός και εκτός του ΕΣΚΤ που συνήθως λαμβάνει χώρα στις 15.15 ώρα Ελλάδος. Μόνο η μέση τιμή δημοσιεύεται. Οι εθνικές κεντρικές τράπεζες της ζώνης του ευρώ μπορούν να δημοσιεύουν πιο αναλυτικές τιμές.

Τα πιστωτικά ιδρύματα για τις συναλλαγές με τους πελάτες τους εκδίδουν δικά τους ημερήσια δελτία τιμών αγοράς και πώλησης συναλλάγματος και ξένων τραπεζογραμμάτων.

Καταργούνται σχεδόν όλες οι διατάξεις του νόμου 1083/1980 ο οποίος ουσιαστικά καθόριζε τους όρους λειτουργίας της αγοράς συναλλάγματος. Τα πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν στην Ελλάδα διενεργούν ελεύθερα για δικό τους λογαριασμό και με δικό τους κίνδυνο πάσης φύσεως πράξεις σε συνάλλαγμα και ξένα τραπεζογραμμάτια.

5. Καταργούνται οι διατάξεις που απαγορεύουν τη συνομολόγηση αυτοσίων και μη ρητρών σε συνάλλαγμα, χρυσό και χρυσά νομίσματα. Καταργείται και η απαγόρευση της ρήτρας τιμαριθμού η οποία εξαιρετικά στο μέλλον μπορεί να επιτραπεί διοικητικά ή νομοθετικά για λόγους προστασίας των καταναλωτών. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις δεν θίγουν την αρμοδιότητα της Τράπεζας της Ελλάδος να θέτει κανόνες πλαισίου αγοράς και πώλησης συναλλάγματος, ξένων τραπεζογραμμάτων, χρυσού και χρυσών νομισμάτων ή την απαγόρευση της διενέργειας των πράξεων αυτών από πιστωτικό ίδρυμα ή άλλο νομικό ή φυσικό πρόσωπο σε περίπτωση παράβασης των κανόνων της εποπτείας.

6. Οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές που προκύπτουν είτε κατά την είσπραξη ή εξόφληση των απαιτήσεων ή υποχρεώσεων σε ευρώ, κατά το ημερολογιακό έτος 2001, είτε κατά την αποτίμηση αυτών, καθώς και των διαθεσίμων και των λοιπών περιουσιακών στοιχείων των επιχειρήσεων αποσβένονται είτε εφάπαξ είτε ισόποσα σε τρεις συνεχόμενες χρήσεις.

7. Κατά το έτος 2001 η βεβαίωση των εσόδων του δημοσίου και τρίτων, η είσπραξη και επιστροφή φόρων και τελών, καθώς και οι πάσης φύσεως συναλλαγές και οι πληρωμές και οι εξοφλήσεις τίτλων του δημοσίου που διενεργούνται στις Δ.Ο.Υ πραγματοποιούνται μόνο σε δραχμές. Κατά τη βεβαίωση και την είσπραξη των εσόδων του δημοσίου και τρίτων, αμελείται η βεβαίωση και είσπραξη τυχόν υπολοίπων που είναι δυνατόν να προκύψουν κατά τη μετατροπή δραχμών σε ευρώ και αντίστροφα μέχρι του ποσού των εκατό δραχμών κατά εγγραφή. Οι επιτηδευματίες Νομικά Πρόσωπα, οι κοινωνίες ή κοινοπραξίες επιτηδευματιών και οι συμπλοιοκτησίες που τηρούν υποχρεωτικά βιβλία Γ' κατηγορίας του ΚΒΣ καθώς και το Δημόσιο και τα ΝΠΔΔ για εισοδήματα ή συναλλαγές ή πράξεις ή μεταβιβάσεις περιουσιακών στοιχείων, από οποιαδήποτε αιτία, του έτους 2001, μπορούν να επιλέξουν το ευρώ σε αντικατάσταση της δραχμής στην τήρηση βιβλίων, έκδοση στοιχείων, υποβολή δηλώσεων και εκπλήρωση γενικά φορολογικών διατάξεων και αφορούν στο έτος 2001. Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιλογή του ευρώ, αποτελεί η υποβολή από τους ανωτέρω φορολογουμένους ανέκκλητης δήλωσης στη ΔΟΥ πριν από την έναρξη της διαχειριστικής ή φορολογικής περιόδου.

8. Τα Νομικά Πρόσωπα ή το Δημόσιο που συναλλάσσονται κατά το έτος 2001 με τις τελωνειακές υπηρεσίες της χώρας μπορούν να επιλέξουν με ανέκκλητη δήλωση του συναλλασσόμενου προς την αρμόδια τελωνειακή αρχή ότι θα χρησιμοποιούν το ευρώ για τις πάσης φύσεως δηλώσεις που υποβάλουν και αφορούν στο έτος 2001. Η βεβαίωση, είσπραξη και επιστροφή δασμών και φόρων, καθώς και οποιεσδήποτε πληρωμές μέσω των τελωνειακών αρχών κατά το έτος 2001 γίνονται μόνο σε δραχμές. Αμελείται η βεβαίωση ή η είσπραξη ποσών που προκύπτουν από μετατροπές, εφόσον είναι ίσα ή κατώτερα των 100 δραχμών κατά πράξη.

9. Καθιερώνεται η υποχρέωση διπλής αναγραφής των τιμών και άλλων χρηματικών αξιών σε δραχμές και ευρώ από 1/1/2001 μέχρι 31/12/2001. Εξαιρούνται οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα που απασχολούν μέχρι 10 υπαλλήλους για τις οποίες η υποχρέωση μετατίθεται την 1/3/2001. Η διπλή αναγραφή αφορά μόνο στην τελική

τιμή πώλησης όπου αναγράφεται, την έκδοση τιμολογίων, αποδείξεων λιανικής πώλησης και αντιγράφων λογαριασμών, τα κουπόνια αγορών ή εκπτώσεων, τους τιμοκαταλόγους, την υποβολή προσφορών και την κάθε είδους διαφήμιση στην οποία αναφέρεται τιμή. Η διάταξη όταν παρουσιάστηκε στο σχέδιο νόμου προκάλεσε τις αντιδράσεις του ΣΕΒ. Πράγματι η Ελλάδα είναι η μόνη χώρα της ΕΕ που τάχθηκε υπέρ της υποχρεωτικής διπλής αναγραφής των τιμών.